

9. Заіка З. М., к.філ.н.,
дацэнт кафедры БіРМ БрДзТУ
(Брэст, Рэспубліка Беларусь)

Ветрава Л.У. выкладчык кафедры БіРМ
БрДзТУ (Брэст, Рэспубліка Беларусь)

УДК 73:929(476)

СТВАРАЦЬ ШЧАСЦЕ: СТАРОНКІ ЖЫЦЦЯ І ТВОРЧАСЦІ СКУЛЬПТАРА АЛЯКСАНДРА ІВАНАВІЧА ЛЫШЧЫКА

Анатацыя. У артыкуле апавядаецца пра Аляксандра Іванавіча Лышчыка, таленавітага беларускага скульптара, які нарадзіўся ў г. Камянец Брэсцкай вобласці. У тэксце аналізуецца некаторыя яго старонкі жыцця і працы, прысвечаныя родным мясцінам такія, як: “Жураўлі”, “Помнік на Беларускай магіле ў Тураўскім лесе Камянеччыны” і інш.

Ключавыя словы: Скульптар, Аляксандр Іванавіч Лышчык, Саюз мастакоў, манументальныя панарамы, дробныя пластычныя кампазіцыі, “Жураўлі”, работы эксклюзіўныя, бліскучае майстэрства, таленавіты чалавек

Zaika Z. M., Ph.D., Associate Professor
of the Department of BIRM BrSTU
(Brest, Republic of Belarus);

Vetrova L. V., Lecturer of the
Department of BIRM BrGTU
(Brest, Republic of Belarus)

CREATE HAPPINESS: PAGES OF THE LIFE AND WORK OF THE SCULPTOR ALEXANDER IVANOVICH LYSCHYK

Annotation. The article tells about Alexander Ivanovich Lischik, a talented Belarusian sculptor who was born in Kamenets, Brest region. The text analyzes the uncategoria of his life pages and works dedicated to his native places such as: “Cranes”, “monument on the Belarusian grave in the Turov forest of the Kamenetsky district”, etc.

Key words: sculptor, Alexander Ivanovich Lischik, Union of Artists, monumental panoramas, small plastic compositions, "Lahu", exclusive works, brilliant craftsmanship, talented person

Таленавіты скульптар, член Саюза мастакоў Рэспублікі Беларусь Аляксандр Іванавіч Лышчык – неардынарная асоба, нарадзіўся ў 1951 г. у г. Камянцы. З маленства лепшым сябрам хлопчыка быў пластылін, ляпіў сапраўдныя, манументальныя панарамы. Рамантычную натуру вабіў навакольны свет: пушчанскія жывёлы, птушкі, асабліва жураўлі як сімвалы шчасця, светлай дабрыні. Іх шмат у Белавежскай пушчы, менавіта таму, калі яму задавалі пытанне, адкуль ён родам, звычайна адказваў: “З Белавежскай пушчы”.

Пасля школы паступіў на архітэктурнае аддзяленне Брэсцкага інженерна-будаўнічага інстытута. А ў думках ён імкнуўся сваімі рукамі ствараць шчасце. Правучыўшыся два гады, даведаўся, што ў тэатральна-мастацкім інстытуце ў Мінску існуе аддзяленне скульптуры. Ён і не ўяўляў, што дзесьці вучаць на скульптара. Было прынята рашэнне пакінуць архітэктурны факультэт. Як і мае быць, два гады адслужыў у арміі. Пасля школы паступіў на архітэктурнае аддзяленне Брэсцкага інженерна-будаўнічага інстытута.

А ў думках ён імкнуўся сваімі рукамі ствараць шчасце. Правучыўшыся два гады, даведаўся, што ў тэатральна-мастацкім інстытуце ў Мінску існуе аддзяленне скульптуры. Ён і не ўяўляў, што дзесьці вучаць на скульптара. Было прынята рашэнне пакінуць архітэктурны факультэт. Як і мае быць, два гады адслужыў у арміі.

Упарта некалькі гадоў рабіў спробы паступіць у Беларускае тэатральна-мастацкае інстытут на скульптурнае аддзяленне. І, нарэшце, праз чатыры гады мара споўнілася – ён студэнт скульптурнага аддзялення.

Яму папшчасціла на выдатных педагогаў такіх, як Анатоля Анікейчык, Міхаіл Шкробат, Генадзь Мураўцоў, якія ўбачылі ў сціплым, сарамлівым студэнце талент ад Бога.

Дыплом “на выдатна” Лышчыка Аляксандра – манументальная экспазіцыя – “Помнік градарубу Алексе”, які быў устаноўлены ў 1988-м годзе ў яго родным Камянцы.

Асноўным гонарам свайго жыцця Аляксандр Лішчык лічыў увекавечанне былой сівізны роднага краю і знакамітую сучаснасць ў камні або бронзе. На жаль, не ўсе планы на конт Камянеччыны паспелі збыцца. Аднак жыхары яго горада ганарацца яшчэ адной манументальнай кампазіцыяй (таксама студэнцкая работа): “Помнік на брацкай магіле ў Прускаўскім лесе Камянеччыны”.

Аляксандру Лышчыку належыць аўтарства шматлікіх помнікаў воінам, загінуўшым у гады Вялікай Айчыннай вайны на тэрыторыі Беларусі.

У гэты ж час (у 1983) годзе Аляксандр Іванавіч заснаваў у Мінску сваю творчую майстэрню і адначасова займаўся выкладчыцкай дзейнасцю на кафедры скульптуры Акадэміі мастацтваў Рэспублікі Беларусь.

Кампазіцыйныя скульптурныя працы маюць многа кірункаў, толькі мастацкіх, напрыклад, майстар сам выбірае матэрыял, а потым асвойвае адпаведную тэхналогію яго апрацоўкі. Няспынна ўдасканальваў сваю працу ў галіне мастацкай і станковай скульптуры, займаючыся інкрустацыяй, чаканкай па метале, разьбой па дрэве, вырабляючы помнікі яшчэ да паступлення ў Беларускае тэатральна-мастацкае інстытут. Аляксандр Іванавіч часта звяртаўся да гістарычных персанажаў сваёй Радзімы. У гэты час у яго сфарміравалася дакладная творчая манера, выпрацаваўся свой індывідуальны стыль. Перш чым прыступіць да новай працы, ён шмат чытае, вывучае гісторыю эпохі, касцюмы. Такім чынам, ён-аўтар шэрагу твораў малых архітэктурных форм: “Заснавальнікі горада. Князь Уладзімір Васількевіч і Княгіня Вольга” (Кобрын, 2009), фантан “Купалле” (Кобрын, 2009), “Боцман” (Кобрын, 2009), гэта толькі ў Кобрыне, а яшчэ шмат якіх у іншых рэгіёнах Беларусі. Няспынна з’яўляючыся ў творчым пошуку Аляксандр Іванавіч спыніўся на матэрыяле, які “на душу кладзецца” – бронзе. Як, лічыў майстар, гэта вельмі працаёмкі матэрыял у тэхнічным плане і трэба быць вялікім знаўцам усіх тонкасцяў ліцця, сплаваў, каб атрымалася якасная кампазіцыя з дробнай пластыкай. У пошуках сваёй “Кветкі шчасця” і “Птушкі ў небе” мастацкі шлях Аляксандра Іванавіча можна абазначыць як імкненне дастаць зорку з неба. Апошнія гады свайго жыцця творчы інтарэс быў скіраваны на дробныя пластычныя кампазіцыі. І тут ён вынайшоў сваю песню жураўліную. На выстаўцы (2004 г.) у Палацы Мастацтваў “Беларусь” – трэцяму тысячагоддзю, “Жураўлі” Аляксандра Лышчыка – адна з самых цікавых скульптурных кампазіцый. Нават толькі за першыя пяць гадоў творчай майстэрняй члена Саюза мастакоў Беларусі было выканана мноства работ з бронзы, чыгуна, іншых матэрыялаў – яны знаходзяцца ў розных краінах свету: Германіі, Францыі, ЗША, Англіі, Бельгіі, Італіі. Выкананы ў майстэрні працы ёсць у Пуціна, у Шэйха Аб’яднаных Арабскіх Эміратаў. Фантаны, свяцільні з каменя, прыналежнасці, паркавыя скульптуры.

Аляксей Іванавіч стварыў сваіх жаўрукоў. Але ж ўсё сваё жыццё яны цягнулі яго да нябёс, да зорак. У гэтым годзе яму споўнілася б 70 год. Працы А. Лышчыка ёсць у Пуціна, у шэйха Аб'яднаных Арабскіх Эміратаў... Паркавая скульптура, фантаны, свяцільні, падсвечнікі, камінныя прыналежнасці...

У Аляксандра Іванавіча заўсёды было шмат заказаў. Усе работы былі эксклюзіўнымі, усе шлі пад асабістымі нумарамі. Тым і адзначаны яго бліскучае майстэрства, і грунтоўныя веды зваршчыка, ліцейшчыка і скульптара. За набыццё навыкаў Аляксандр Лышчык вельмі ўдзячны скульптару Сяргею Бандарэнку, які добра ведае ўвесь ліцейны працэс. У Сяргея Бандарэнка і Аляксандра Лышчыка спрабавалі вучыцца не мала скульптараў. Сяргей Бандарэнка – знакаміты скульптар, таленавіты чалавек, які вырабляе скульптуры коней.

Беларусь багатая на таленавітых людзей. Але такія таленты, як Аляксандр Лышчык і Сяргей Бандарэнка мабыць, не народзяцца ў Беларусі ў бліжэйшыя 300-400 гадоў...

Спіс выкарыстанай літаратуры:

1. Лыщик, А. Главное не споткнуться / А. Лыщик: беседовала Т. Черная // Минский курьер 2003, 14 марта
2. Падаляк, Т. Жураўлі Аляксандра Лышчыка / Таццяна Падаляк // Звязда 2001. 24 сакавіка. С.2.
3. Табольчык, Л. Яму было што сказаць...: [пра скульптара А. Лышчыка] / Ларыса Табольчык // Навіны Камянеччыны. 2016 13 жніўня (№ 33). С. 3.

10. Здановіч У. В., д. гіст. н,
прафесар кафедры дзяржаўна-прававых
дyscyплін УО «БрГУ імя А.С.Пушкіна»
(г. Брэст, Рэспубліка Беларусь)

УДК 94 "1941/45" (476) (08)

ДАКУМЕНТАЛЬНАЕ АСВЯТЛЕННЕ ГІСТОРЫІ БРЭСТЧЫНЫ ПЕРЫЯДУ ВЯЛІКАЙ АЙЧЫННАЙ ВАЙНЫ Ў 1990-Я–2000-Я ГГ.

Анатацыя. У артыкуле аналізуюцца дакументальныя зборнікі па гісторыі Брэстчыны перыяду Вялікай Айчыннай вайны, выдадзеныя ў Рэспубліцы Беларусь. Адзначаецца, што на працягу 1990-х – пачатку 2000-х гг. у дакументальным асвятленні ваеннай гісторыі рэгіёна дасягнуты пэўныя поспехі.